

ที่ นร ๐๔๑๑/๒๔๑

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๑๔ ธันวาคม ๒๕๖๑

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย (๑) หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะรัฐมนตรี
(๒) บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติ
ราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง)
(๓) บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง)
(๔) คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย และแผนการจัดทำกฎหมายลำดับรองฯ
(๕) ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับ
ทางปกครอง) ที่ตรวจพิจารณาแล้ว และแนบบันทึกข้อมูล จำนวน ๑ แผ่น
(๖) รายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง)

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการ
ทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้
เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุม
คณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๒) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) สั่งและ
ปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีตามสิ่งที่ส่งมา
ด้วย (๑) ด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีหนังสือ ที่ นร ๐๔๑๑/๕๖ ลงวันที่
๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง รายงานผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง
ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประจำปี ๒๕๕๙ โดยในส่วน
ของปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการปฏิบัติราชการทางปกครอง คณะกรรมการ
วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีมีมติมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาดำเนินการศึกษาและยกร่างกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครอง
เป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการบังคับทางปกครองให้มีประสิทธิภาพ
ต่อไป

๑.๒ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐ มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการศึกษาและยกร่างกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองเป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการบังคับทางปกครองให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๑.๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ได้มีคำสั่ง ที่ ๒๗๔/๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งกรรมการกฤษฎีกา คณะพิเศษ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองเป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการบังคับทางปกครองให้มีประสิทธิภาพ

๑.๔ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองให้มีความชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมยิ่งขึ้น

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

โดยที่ปัจจุบันบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองยังไม่มีประสิทธิภาพในการบังคับใช้ โดยเฉพาะการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน ซึ่งกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองกำหนดให้นำวิธีการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม จึงไม่มีรายละเอียดวิธีปฏิบัติและระยะเวลาในการบังคับทางปกครองที่ชัดเจน ซึ่งก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐส่วนใหญ่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน อีกทั้งไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินและมอบหมายให้หน่วยงานอื่นหรือเอกชนดำเนินการแทนได้ ส่งผลให้ไม่สามารถบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพและรัฐต้องสูญเสียรายได้ในที่สุด ดังนั้น สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองเพื่อให้ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และเป็นธรรมยิ่งขึ้น จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เป็นการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๖๐ ที่ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาดำเนินการศึกษาและยกร่างกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองเป็นการเฉพาะเพื่อแก้ไขปัญหาในทางปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ในการบังคับทางปกครองให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๔. สาระสำคัญ ข้อเท็จจริง และข้อกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. มีสาระสำคัญเป็นการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เพื่อปรับปรุงบทบัญญัติเกี่ยวกับการบังคับทางปกครอง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๔ วรรคสาม ยกเลิกส่วนที่ ๘ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๕๕ ถึงมาตรา ๖๓ ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง และเพิ่มหมวด ๒/๑ การบังคับทางปกครอง มาตรา ๖๓/๑ ถึงมาตรา ๖๓/๒๔) โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น ๔ ส่วน ดังนี้

๔.๑ ส่วนที่ ๑ บททั่วไป (มาตรา ๖๓/๑ ถึงมาตรา ๖๓/๖) เป็นบทบัญญัติทั่วไป ซึ่งใช้บังคับกับการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน และคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑.๑ ขอบเขตของการบังคับทางปกครอง ร่างพระราชบัญญัติกำหนดขอบเขตการบังคับทางปกครองโดยไม่ใช้บังคับกับหน่วยงานของรัฐด้วยกัน (มาตรา ๖๓/๑) และไม่ใช้กับการบังคับชำระเงิน ให้กระทำหรือละเว้นกระทำที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำแล้ว นอกจากนี้ กรณีที่ศาลได้รับฟ้องคดีให้ชำระเงินหรือให้กระทำหรือละเว้นกระทำไว้แล้ว เจ้าหน้าที่ที่จะดำเนินการบังคับทางปกครองไม่ได้ เว้นแต่จะได้มีการถอนฟ้อง หรือศาลมีคำสั่งจำหน่ายคดีจากสารบบความเพราะเหตุอื่น (มาตรา ๖๓/๖)

อนึ่ง โดยที่การกำหนดหลักเกณฑ์ในการบังคับทางปกครองตามร่างพระราชบัญญัตินี้เป็นหลักเกณฑ์กลางที่ได้มีการปรับปรุงใหม่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จึงได้กำหนดให้กรณีที่มิบทกฎหมายใดกำหนดมาตรการบังคับทางปกครองไว้โดยเฉพาะแล้ว หากเจ้าหน้าที่เห็นว่าการใช้มาตรการบังคับนั้นจะเกิดผลน้อยกว่ามาตรการบังคับตามหมวดนี้ เจ้าหน้าที่จะใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามหมวดนี้แทนก็ได้ (มาตรา ๖๓/๓)

๔.๑.๒ ผู้มีอำนาจบังคับทางปกครอง กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งของตนได้ โดยอาจมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองต้องใช้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของคำสั่งทางปกครอง โดยกระทบกระเทือนผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองน้อยที่สุด (มาตรา ๖๓/๒)

๔.๑.๓ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองกรณีผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองถึงแก่ความตาย ได้กำหนดให้ชัดเจนว่าให้สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ ถ้าบุคคลนั้นมีทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก ให้ถือว่าทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดกอยู่ภายใต้การบังคับทางปกครองนั้น ส่วนกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองตายก่อนได้รับแจ้งมาตรการบังคับทางปกครอง ให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองต่อทายาทผู้รับมรดกหรือผู้จัดการมรดก แล้วแต่กรณี (มาตรา ๖๓/๔ วรรคหนึ่ง)

๔.๑.๔ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองกรณีนิติบุคคลผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองสิ้นสภาพ โอนกิจการ หรือควบรวมกิจการ ได้กำหนดให้สามารถดำเนินการบังคับทางปกครองต่อไปได้ โดยให้แจ้งมาตรการบังคับทางปกครองไปยังผู้ชำระบัญชี หรือนิติบุคคลที่รับโอนกิจการหรือเกิดจากการควบรวมกิจการ โดยไม่จำเป็นต้องออกคำสั่งทางปกครองใหม่แก่บุคคลหรือนิติบุคคลดังกล่าวอีก (มาตรา ๖๓/๔ วรรคสอง)

๔.๑.๕ การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ใช้หลักการเดียวกับการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามบทบัญญัติว่าด้วยการอุทธรณ์คำสั่งทางปกครองตามส่วนที่ ๕ การอุทธรณ์คำสั่งทางปกครอง ในหมวด ๒ คำสั่งทางปกครอง ในพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๖๓/๕)

๔.๒ ส่วนที่ ๒ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน (มาตรา ๖๓/๗ ถึงมาตรา ๖๓/๑๘)

การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินสามารถดำเนินการได้สองวิธี ดังนี้

๔.๒.๑ การบังคับโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ

(๑) ขั้นตอนก่อนการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ในกรณีที่เจ้าหน้าที่มีคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงิน ถ้าถึงกำหนดแล้วไม่มีการชำระโดยถูกต้องครบถ้วน ให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีหนังสือเตือนให้ผู้นั้นชำระภายในระยะเวลาที่กำหนดแต่ต้องไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำเตือน เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้นั้นและขายทอดตลาดเพื่อชำระเงินให้ครบถ้วนได้ โดยให้แต่งตั้งเจ้าพนักงาน

บังคับทางปกครองเพื่อดำเนินการยึดหรืออายัดและขายทอดตลาดทรัพย์สินต่อไป ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัดหรือขายทอดตลาดทรัพย์สินและการแต่งตั้งเจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๖๓/๗)

(๒) ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การยึดหรืออายัดทรัพย์สินต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด หากเจ้าหน้าที่ยึดหรืออายัดทรัพย์สินแล้ว แต่ยังได้รับชำระหนี้ไม่ครบถ้วนและล่วงพ้นเวลาสิบปีแล้ว จะยึดหรืออายัดทรัพย์สินเพิ่มเติมอีกมิได้ แต่การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้กระทำได้ แม้ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปีดังกล่าว ทั้งนี้ คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีที่ (๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์ (๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี (๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว (มาตรา ๖๓/๘)

(๓) การขอลุเลาการบังคับทางปกครอง การอุทธรณ์การใช้มาตรการบังคับทางปกครองไม่มีผลเป็นการขอลุเลาการบังคับทางปกครอง แต่กรณีที่มีการขอลุเลาการบังคับตามมาตรการดังกล่าว เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองหรือผู้มีอำนาจพิจารณาคำอุทธรณ์ อาจสั่งให้มีการขอลุเลาการบังคับทางปกครองไว้ก่อนก็ได้ โดยอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองต้องปฏิบัติตามก็ได้ (มาตรา ๖๓/๙)

(๔) อำนาจของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครอง (มาตรา ๖๓/๑๐)

เนื่องจากในการบังคับทางปกครองที่ผ่านมาหน่วยงานของรัฐประสบปัญหาในการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการทางปกครอง มีอำนาจดังนี้

- มีหนังสือสอบถามสถาบันการเงิน สหกรณ์ออมทรัพย์ สหกรณ์เครดิตยูเนี่ยน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรมที่ดิน กรมการขนส่งทางบก กรมทรัพย์สินทางปัญญา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีหน้าที่ควบคุมทรัพย์สินที่มีทะเบียนเกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง ทั้งนี้ สถาบันการเงินใดที่ให้ข้อมูลแก่เจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งใช้มาตรการบังคับทางปกครองในการดำเนินการดังกล่าวให้ถือว่าไม่เป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินและกฎหมายอื่น

- ขอให้นายทะเบียน พนักงานเจ้าหน้าที่ หรือบุคคลอื่นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ระวังการจดทะเบียนหรือการแก้ไขเปลี่ยนแปลงทางทะเบียนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง

ทั้งนี้ ผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามหนังสือสอบถามหรือคำขอของเจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งยึดหรืออายัดทรัพย์สินโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ผู้นั้นมีความผิดฐานขัดคำสั่งเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

(๕) การสืบหาทรัพย์สิน ได้กำหนดกระบวนการสืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยหน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้เจ้าร้องขอให้สำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการสืบหาทรัพย์สินเพื่อนำมาบังคับชำระค่าปรับตามคำพิพากษาของศาลในคดีอาญา จึงเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญ หรืออาจขอให้หน่วยงานอื่นที่มีความเชี่ยวชาญดำเนินการสืบหาทรัพย์สินแทนได้นอกจากนี้ ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐซึ่งเป็นเจ้าหนี้ไม่มีเจ้าหน้าที่ในการดำเนินการสืบหาทรัพย์สิน และหากจำนวนเงินที่ต้องชำระตามมาตรการบังคับทางปกครองนั้นมีมูลค่าตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป

หรือตามมูลค่าที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง หน่วยงานของรัฐอาจมอบหมายให้เอกชนสืบหาทรัพย์สินแทนได้ ซึ่งเอกชนที่สืบพบทรัพย์สินจะได้รับค่าตอบแทนไม่เกินร้อยละสองครึ่งจากเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการยึด อาศัย หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินที่สืบพบได้ โดยจำนวนเงินค่าตอบแทนสูงสุดต้องไม่เกินหนึ่งล้านบาทต่อจำนวนเงินที่ต้องชำระตามคำสั่งทางปกครองในเรื่องนั้น หรือตามจำนวนที่กำหนดเพิ่มขึ้นโดยกฎกระทรวง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกเอกชนที่สืบหาทรัพย์สิน การกำหนดค่าตอบแทน และวิธีการจ่ายค่าตอบแทน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง (มาตรา ๖๓/๑๑)

(๖) กระบวนการขั้นตอนในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ขั้นตอนและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ในกรณีที่กฎกระทรวงไม่ได้กำหนดไว้ ให้นำบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่า

- เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งให้ชำระเงิน
- ลูกหนี้ตามคำพิพากษา หมายถึง ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครอง
- อำนาจของศาลในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีเป็นอำนาจของหัวหน้าหน่วยงานของรัฐตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- เจ้าพนักงานบังคับคดี หมายถึง เจ้าพนักงานบังคับทางปกครอง

ส่วนขั้นตอนวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง เพื่อให้หน่วยงานของรัฐต่าง ๆ สามารถใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนและมีมาตรฐานเดียวกันในการดำเนินการเรื่องดังกล่าว (มาตรา ๖๓/๑๒)

(๗) การโต้แย้งหรือการใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ในกรณีที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองรวมทั้งบุคคลภายนอกหรือผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ถูกยึดหรืออายัดประสงค์จะโต้แย้งหรือใช้สิทธิทางศาลเกี่ยวกับการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้เสนอต่อศาลดังต่อไปนี้ (๑) ศาลแรงงาน ศาลภาษีอากร ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ ศาลเยาวชนและครอบครัว หรือศาลชำนาญพิเศษอื่น แล้วแต่กรณี ซึ่งเป็นศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีเกี่ยวกับคำสั่งที่มีการบังคับทางปกครองนั้น (๒) ศาลปกครอง สำหรับกรณีอื่นที่ไม่อยู่ภายใต้บังคับ (๑) ทั้งนี้ เพื่อให้การพิจารณาคดีเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินและการใช้มาตรการบังคับทางปกครองตามคำสั่งดังกล่าวอยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวกัน เนื่องจากการตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองและมาตรการบังคับทางปกครองในเรื่องเดียวกันอาจมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน (มาตรา ๖๓/๑๓)

(๘) การขอเฉลี่ยทรัพย์สิน กรณีที่เจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษาในคดีอื่นได้มีการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องอื่นใดของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษา ได้กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีสิทธิขอเข้าเฉลี่ยได้เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่ตามคำพิพากษา (มาตรา ๖๓/๑๔)

๔.๒.๒ การบังคับโดยเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อแก้ปัญหารกษที่เจ้าหน้าที
ของหน่วยงานของรัฐไม่มีความเชี่ยวชาญในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน ร่างพระราชบัญญัตินี้
จึงเปิดโอกาสให้หน่วยงานสามารถขอให้กรมบังคับคดีซึ่งมีความเชี่ยวชาญในการยึด อายัด และ
ขายทอดตลาดทรัพย์สินเพื่อนำมาบังคับชำระหนี้ ดำเนินการบังคับทางปกครองแทนได้ โดยมีรายละเอียด
ดังนี้

(๑) การขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีในสังกัดกรมบังคับคดี
ดำเนินการบังคับคดีให้ หน่วยงานของรัฐอาจขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีได้
ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้วเท่านั้น โดยหน่วยงานจะต้องยื่นคำขอฝ่ายเดียว
ต่อศาลภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด เพื่อให้ศาลออกหมายบังคับคดี
โดยระบุจำนวนเงินที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองยังมีได้ชำระตามคำสั่งทางปกครอง
ทั้งนี้ ไม่ว่าหน่วยงานของรัฐยังไม่ได้บังคับทางปกครอง หรือได้ดำเนินการบังคับทางปกครองแล้ว
แต่ยังไม่ได้รับชำระเงินหรือได้รับชำระเงินไม่ครบถ้วน เมื่อหน่วยงานของรัฐยื่นคำขอแล้ว หากศาล
เห็นว่าคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว ให้ศาลออกหมายบังคับคดี ตั้งเจ้าพนักงานบังคับ
คดี และแจ้งให้เจ้าพนักงานบังคับคดีทราบเพื่อดำเนินการต่อไป โดยให้ถือว่าหน่วยงานของรัฐ
ที่ออกคำสั่งให้ชำระเงินเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาและให้ถือว่าผู้ที่ต้องชำระเงินเป็นลูกหนี้
ตามคำพิพากษา และให้หน่วยงานของรัฐติดต่อกับกรมบังคับคดีพร้อมทั้งมีหนังสือแจ้งให้ผู้อยู่ในบังคับ
ของมาตรการบังคับทางปกครองทราบว่าศาลได้ตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเพื่อดำเนินการบังคับคดีแล้ว

ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐที่สามารถขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดี
ดำเนินการบังคับคดีแทนได้ ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม หรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและ
มีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น และในอนาคตเมื่อกรมบังคับคดี
มีความพร้อมในด้านอัตรากำลังแล้วจะมีการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดให้หน่วยงานอื่นของรัฐ
สามารถร้องขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแทนได้

สำหรับศาลที่มีเขตอำนาจในการบังคับคดี ได้กำหนดให้เป็นอำนาจ
ของศาลแพ่ง ได้แก่ ศาลจังหวัด ศาลแพ่ง ศาลแพ่งกรุงเทพใต้ ศาลแพ่งธนบุรี หรือศาลแพ่งอื่น
ในกรุงเทพมหานคร ที่ผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาล
หรือที่ทรัพย์สินที่ถูกบังคับทางปกครองนั้นตั้งอยู่ในเขตศาล เป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาด
หรือทำคำสั่งในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวข้องกับการบังคับคดี และเป็นศาลที่มีอำนาจในการบังคับคดี
กรณีคำขอซึ่งอาจยื่นต่อศาลได้มากกว่าหนึ่งศาล จะยื่นคำขอต่อศาลใดศาลหนึ่งที่มีเขตอำนาจก็ได้
(มาตรา ๖๓/๑๕)

(๒) การดำเนินการในกรณีที่ผู้ต้องชำระเงินฟ้องคดีต่อศาล
ปกครองขอให้พิจารณาคดีใหม่ ในกรณีที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้ว แต่ผู้ต้อง
ชำระเงินฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้พิจารณาคดีใหม่ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครอง
และวิธีพิจารณาคดีปกครอง และศาลปกครองได้รับคำฟ้องไว้พิจารณา การพิจารณาคดีใหม่
ของศาลปกครองอาจส่งผลกระทบต่อกรบังคับคดีของศาลยุติธรรมได้ กรณีจึงกำหนดให้ผู้ต้อง
ชำระเงินอาจยื่นคำร้องต่อศาลที่มีอำนาจในการออกหมายบังคับคดีเพื่อขอให้สั่งงดการบังคับคดี
ไว้ก่อน หากศาลพิจารณาคำร้องแล้วมีคำสั่งให้งดการบังคับคดี ให้ศาลส่งคำสั่งนั้นไปให้เจ้าพนักงาน
บังคับคดีทราบ และให้เจ้าพนักงานบังคับคดีงดการบังคับคดีไว้ภายในระยะเวลาหรือเงื่อนไขตามที่
ศาลกำหนด รวมทั้งส่งคำบอกกล่าวงดการบังคับคดีให้หน่วยงานของรัฐและบุคคลภายนอก
ผู้มีส่วนได้เสียทราบโดยไม่ชักช้า อย่างไรก็ดี หากหน่วยงานของรัฐยื่นคำร้องว่าอาจได้รับความเสียหาย
จากการยื่นคำร้องของงดการบังคับคดีและมีพยานหลักฐานเบื้องต้นแสดงว่าคำร้องนั้นไม่มีมูลและ
ยื่นเข้ามาเพื่อประวิงการบังคับคดี ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้ต้องชำระเงินวางเงินหรือหาประกันตามที่ศาล

เห็นสมควรภายในระยะเวลาที่ศาลจะกำหนด เพื่อเป็นประกันการชำระค่าสินไหมทดแทน แก่หน่วยงานของรัฐสำหรับความเสียหายที่อาจได้รับเนื่องจากเหตุเน้นซ้ำในการบังคับคดีอันเกิดจากการยื่นคำร้องนั้น หรือกำหนดวิธีการชั่วคราวเพื่อคุ้มครองอย่างใด ๆ ตามที่เห็นสมควรก็ได้ ถ้าผู้ต้องชำระเงินไม่ปฏิบัติตามคำสั่งศาล ให้ศาลสั่งให้ดำเนินการบังคับคดีต่อไป (มาตรา ๖๓/๑๖)

(๓) การสืบหาทรัพย์สินและขั้นตอนในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน มีรายละเอียดเช่นเดียวกับการดำเนินการในกรณีการบังคับทางปกครองโดยเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ กล่าวคือ หน่วยงานสามารถขอให้สำนักงานอัยการสูงสุด หน่วยงานอื่นของรัฐ หรือเอกชน สืบหาทรัพย์สินของผู้อยู่ในบังคับของมาตรการบังคับทางปกครองได้ ส่วนขั้นตอนการยึด การอายัด และการขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม (มาตรา ๖๓/๑๗)

(๔) ระยะเวลาในการยึดหรืออายัดทรัพย์สิน เจ้าหน้าที่ผู้มีคำสั่งทางปกครองต้องดำเนินการสืบทรัพย์สินและเจ้าพนักงานบังคับคดีต้องดำเนินการเพื่อให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินภายในสิบปีนับแต่วันที่คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุด แต่การขายทอดตลาดหรือจำหน่ายโดยวิธีอื่นซึ่งทรัพย์สินของลูกหนี้แห่งการบังคับทางปกครองที่ถูกยึดหรืออายัดไว้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้กระทำได้แม้ล่วงพ้นระยะเวลาสิบปี และมีให้นำระยะเวลาระหว่างการงดการบังคับคดีตามคำสั่งศาล มานับรวมในระยะเวลาสิบปีดังกล่าว ทั้งนี้ คำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดในกรณีที่ (๑) ไม่มีการอุทธรณ์คำสั่งต่อเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองภายในระยะเวลาอุทธรณ์ (๒) เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์มีคำวินิจฉัยยกอุทธรณ์ และไม่มีการฟ้องคดีต่อศาลภายในระยะเวลาการฟ้องคดี (๓) ศาลมีคำสั่งหรือคำพิพากษายกฟ้อง หรือเพิกถอนคำสั่งบางส่วน และคดีถึงที่สุดแล้ว (มาตรา ๖๓/๑๘)

๔.๓ ส่วนที่ ๓ การบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ (มาตรา ๖๓/๑๙ ถึงมาตรา ๖๓/๒๔)

๔.๓.๑ กำหนดบทนิยาม คำว่า “คำปรับบังคับการ” ให้ความหมายรวมถึงคำปรับที่เจ้าหน้าที่สั่งให้ผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ชำระเป็นรายวันไปจนกว่าจะยุติการฝ่าฝืนคำสั่งหรือได้มีการปฏิบัติตามคำสั่งแล้ว ไม่ว่าจะเป็นคำปรับที่กำหนดโดยพระราชบัญญัตินี้หรือโดยกฎหมายอื่น ซึ่งการใช้คำว่า “คำปรับบังคับการ” แทนคำว่า “คำปรับทางปกครอง” ที่เคยใช้อยู่เดิมนั้น เพื่อเน้นถึงสถานะทางกฎหมายของคำปรับดังกล่าวว่าเป็น “มาตรการบังคับทางปกครอง” ซึ่งแตกต่างจากคำปรับทางปกครองตามกฎหมายเฉพาะที่ลงโทษผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายที่เป็น “โทษปรับทางปกครอง” (มาตรา ๖๓/๑๙)

๔.๓.๒ มาตรการบังคับทางปกครองสำหรับคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ หากผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(๑) เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทนโดยผู้อยู่ในบังคับของคำสั่งทางปกครองจะต้องชดใช้ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในอัตราร้อยละสิบห้าต่อปีของค่าใช้จ่ายดังกล่าวแก่หน่วยงานของรัฐที่เจ้าหน้าที่นั้นสังกัด

(๒) ให้มีการชำระค่าปรับบังคับการตามจำนวนที่สมควรแก่เหตุ แต่ต้องไม่เกินห้าหมื่นบาทต่อวัน โดยเจ้าหน้าที่ระดับใดมีอำนาจกำหนดค่าปรับบังคับการจำนวนเท่าใดสำหรับในกรณีใด ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อนึ่ง ในกรณีที่มีความจำเป็นที่จะต้องบังคับการโดยเร่งด่วน เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำที่ขัดต่อกฎหมายที่มีโทษทางอาญาหรือมิให้เกิดความเสียหาย ต่อประโยชน์สาธารณะ เจ้าหน้าที่อาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยไม่ต้องออกคำสั่ง ทางปกครองให้กระทำหรือละเว้นกระทำก่อนก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุและภายใน ขอบเขตอำนาจหน้าที่ของตน (มาตรา ๖๗/๒๐)

๔.๓.๓ กระบวนการก่อนใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ก่อนใช้ มาตรการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่จะต้องมีคำเตือนเป็นหนังสือให้มีการกระทำหรือละเว้นกระทำ ตามคำสั่งทางปกครองภายในระยะเวลาที่กำหนดตามสมควรแก่กรณี คำเตือนดังกล่าวจะกำหนด ไปพร้อมกับคำสั่งทางปกครองก็ได้ คำเตือนนั้นจะต้องระบุ

(๑) มาตรการบังคับทางปกครองที่จะใช้ แต่จะกำหนดมากกว่า หนึ่งมาตรการในคราวเดียวกันไม่ได้

(๒) ค่าใช้จ่ายและเงินเพิ่มรายวันในการที่เจ้าหน้าที่เข้าดำเนินการ ด้วยตนเองหรือมอบหมายให้บุคคลอื่นกระทำการแทน หรือจำนวนค่าปรับบังคับการ แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ การกำหนดค่าใช้จ่ายในคำเตือนไม่เป็นการตัดสิทธิที่จะเรียกค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นหากจะต้องเสีย ค่าใช้จ่ายจริงมากกว่าที่ได้กำหนดไว้ (มาตรา ๖๗/๒๑)

๔.๓.๔ ขั้นตอนการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่จะต้องใช้ มาตรการบังคับทางปกครองตามที่กำหนดไว้ในคำเตือน การเปลี่ยนแปลงมาตรการจะกระทำได้ ก็ต่อเมื่อปรากฏว่ามาตรการที่กำหนดไว้ไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ ถ้าผู้อยู่ในบังคับของคำสั่ง ทางปกครองต่อสู้ขัดขวางการบังคับทางปกครอง เจ้าหน้าที่อาจใช้กำลังเข้าดำเนินการเพื่อให้เป็นไป ตามมาตรการบังคับทางปกครองได้ แต่ต้องกระทำโดยสมควรแก่เหตุ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่อาจแจ้ง ขอความช่วยเหลือจากเจ้าพนักงานตำรวจในการใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้ (มาตรา ๖๗/๒๒)

๔.๓.๕ การบังคับชำระค่าปรับบังคับการ ค่าใช้จ่าย หรือเงินเพิ่มรายวัน ให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับทางปกครองตามกระบวนการบังคับตามคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ ชำระเงินต่อไป (มาตรา ๖๗/๒๓)

๔.๓.๖ การฟ้องคดีโต้แย้งการบังคับทางปกครองตามคำสั่งทางปกครอง ที่กำหนดให้กระทำหรือละเว้นกระทำ ให้เสนอต่อศาลที่มีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดี เกี่ยวกับคำสั่งซึ่งมีการบังคับทางปกครองนั้น เพื่อให้การพิจารณาคดีเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองและ การใช้มาตรการบังคับทางปกครองอยู่ในเขตอำนาจของศาลเดียวกัน ซึ่งจะทำให้การพิจารณาของศาล เป็นเอกภาพและสอดคล้องกัน (มาตรา ๖๗/๒๔)

๔.๔ บทเฉพาะกาลและมาตรการรักษาการ

๔.๔.๑ โดยที่ในปัจจุบันมีคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินอยู่ เป็นจำนวนมากที่ยังไม่มีการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง ดังนั้น เพื่อมิให้เป็นภาระแก่กรมบังคับคดี มากจนเกินสมควรจึงกำหนดให้กรณีที่คำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงินเป็นที่สุดแล้วเป็นเวลา เกินหนึ่งปีในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานของรัฐที่ออกคำสั่งนั้นดำเนินการบังคับ ทางปกครองต่อไปโดยจะขอให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการบังคับคดีแทนมิได้ เว้นแต่จะได้รับความ เห็นชอบจากอธิบดีกรมบังคับคดีก่อน (ร่างมาตรา ๖)

๔.๔.๒ โดยที่ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดเขตอำนาจศาลในการ พิจารณาการโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองไว้เป็นการเฉพาะ จึงได้กำหนดบทเฉพาะกาล รองรับบรรดาคดีเกี่ยวกับการโต้แย้งการใช้มาตรการบังคับทางปกครองซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลใด ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ศาลนั้นดำเนินกระบวนการพิจารณาและมีคำพิพากษาต่อไป จนคดีนั้นถึงที่สุด (ร่างมาตรา ๗)

๔.๔.๓ ให้กรมบังคับคดี สำนักงาน ก.พ.ร. สำนักงาน ก.พ. สำนักงานงบประมาณ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำโครงสร้างกรมบังคับคดี กรอบอัตรากำลังข้าราชการและพนักงานราชการ และกำหนดงบประมาณ รวมทั้งการดำเนินการอื่นใดอันจำเป็น เพื่อรองรับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของกรมบังคับคดีตามพระราชบัญญัตินี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๘)

๔.๔.๔ บรรดากฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ได้ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ยังคงใช้บังคับต่อไปได้เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎหมายหรือคำสั่งใด ๆ ที่ออกตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ (ร่างมาตรา ๙)

๔.๔.๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ (ร่างมาตรา ๑๐)

๕. การดำเนินการตามมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ดำเนินการจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานของรัฐและผู้เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) โดยในการรับฟังความคิดเห็นได้นำหลักการซึ่งเป็นสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ไปรับฟังในขั้นก่อนการจัดทำร่างกฎหมาย และเมื่อได้จัดทำร่างกฎหมายแล้วได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นอีกสองครั้ง สรุปผลการรับฟังความคิดเห็นได้ดังนี้

๕.๑ การนำหลักการและสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ ไปรับฟังความคิดเห็น

การรับฟังความคิดเห็นในหลักการของร่างพระราชบัญญัติการบังคับทางปกครอง พ.ศ. ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th) ระหว่างวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๐ โดยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย รวมทั้งหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น มีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมดจำนวน ๒๓ คน

๕.๒ การนำร่างพระราชบัญญัติฯ ไปรับฟังความคิดเห็น

(๑) การเสวนาทางวิชาการ เรื่อง “หลักเกณฑ์ใหม่ในการบังคับทางปกครอง” เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับทางปกครองที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในวาระที่หนึ่ง เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมรอยัล ปริ้นเซส หลานหลวง กรุงเทพฯ

การเสวนาครั้งนี้เป็นการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฯ ซึ่งมีการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับทางปกครองของต่างประเทศ และหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) รวมถึงการถาม-ตอบ เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ในร่างพระราชบัญญัติฯ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมการสัมมนา โดยมีผู้เข้าร่วมการเสวนา

จากหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน จำนวน ๑๒๐ คน และมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๕๐ คน

(๒) การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในวาระที่สอง ผ่านทางเว็บไซต์ของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (www.krisdika.go.th) ระหว่างวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๑ ถึงวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๑ โดยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมาย หลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ และร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) เพื่อประกอบการรับฟังความคิดเห็น โดยมีผู้แสดงความคิดเห็นทั้งหมด จำนวน ๘ คน

(๓) โครงการสัมมนาเพื่อพัฒนาองค์ความรู้และรับฟังความคิดเห็นในหัวข้อ “หลักเกณฑ์ใหม่ในการบังคับทางปกครอง” เพื่อรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) ที่ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ในวาระที่สอง ในวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๖๑ ณ โรงแรมรอยัล ซิตี กรุงเทพฯ

การรับฟังความคิดเห็นในครั้งนี้เป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) และรับฟังความคิดเห็นในรายละเอียดของร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาจากหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ ราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชน จำนวน ๑๕๐ คน และมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๖๑ คน

ทั้งนี้ รายละเอียดของประเด็นที่นำไปรับฟังความคิดเห็น คำชี้แจง และเหตุผลในการนำความคิดเห็นมาพิจารณาในแต่ละประเด็นและการเปิดเผยผลการรับฟังความคิดเห็นปรากฏตามรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง)

๕.๓ ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ. สำนักงาน ก.พ.ร. และสำนักงบประมาณ) กระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลางและกรมสรรพากร) กระทรวงยุติธรรม (กรมบังคับคดี) สำนักงานศาลปกครอง และสำนักงานศาลยุติธรรม มาร่วมพิจารณา ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเห็นด้วยกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยกเว้นศาลปกครองที่ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้ศาลแพ่งมีอำนาจในการพิจารณาและออกหมายบังคับคดีเนื่องจากเห็นว่าการบังคับทางปกครองเป็นส่วนหนึ่งของการออกคำสั่งทางปกครองที่กำหนดให้ชำระเงิน จึงควรให้เป็นอำนาจของศาลปกครองในการพิจารณาและออกหมายบังคับคดี ซึ่งในประเด็นนี้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะพิเศษ) ได้พิจารณาแล้วเห็นควรคงหลักการตามร่างที่เสนอ เนื่องจากเห็นว่าการบังคับคดีเพื่อยึดหรืออายัดทรัพย์สินมาขายทอดตลาดเป็นกรณีที่ต้องพิจารณาในเรื่องหลักกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินประกอบกับพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดให้นำหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการบังคับคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งเป็นเรื่องที่มีความละเอียดซับซ้อนมาใช้บังคับ ซึ่งศาลแพ่งมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าว อีกทั้งการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานบังคับคดีและการแบ่งส่วนงานภายในของกรมบังคับคดีสอดคล้องกับการจัดตั้งศาลแพ่ง นอกจากนี้ การที่ศาลแพ่งตั้งอยู่ในทุกจังหวัดย่อมเป็นผลดีแก่หน่วยงานของรัฐและบุคคล

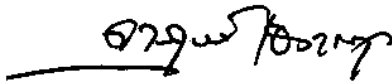
ที่เกี่ยวข้องกับการบังคับคดีที่จะติดต่อกับศาลได้โดยสะดวก ซึ่งแนวทางดังกล่าวนี้มิได้ขัดต่อระบบศาลคู่แต่อย่างใด เพราะในระบบกฎหมายต่างประเทศ โดยเฉพาะสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐฝรั่งเศสซึ่งเป็นต้นแบบสำคัญในการจัดตั้งศาลปกครองสำหรับประเทศไทย เมื่อคำสั่งทางปกครองให้ชำระเงินเป็นที่สุดและเข้าสู่กระบวนการบังคับชำระเงินโดยเจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว กฎหมายของทั้งสองประเทศได้กำหนดให้ศาลแพ่งเป็นศาลที่มีอำนาจวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการบังคับชำระเงินตามคำสั่งทางปกครอง

๖. ข้อเสนอของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาขอเสนอร่างพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (การบังคับทางปกครอง) ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ และเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายต่อไป โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้จัดทำบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาประกอบร่างพระราชบัญญัติฯ บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติฯ คำชี้แจงความจำเป็นในการตรากฎหมาย ร่างพระราชบัญญัติฯ และรายงานสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นของร่างพระราชบัญญัติฯ รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ (๒) – (๖)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวจรรพรม เสงตระกุล)

รองเลขาธิการฯ รักษาการแทน

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายปกครอง

ฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

โทร. ๐ ๒๖๑๙ ๙๖๐๗ ต่อ ๓๑๒๒ (นายศุภวัฒน์)

โทรสาร ๐ ๒๖๑๙ ๙๗๑๐

www.krisdika.go.th

www.lawreform.go.th